

KANCELARIA SENATU

BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 8 września 2016 r.

BKS/DPK-134-32579/2/16 MK

P9-46/16

Nr: 32579	Data wpływu petycji 25 lipca 2016 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 7 września 2016 r.

FINANSE

TEMAT

PODATKI I OPŁATY LOKALNE

WNOSZĄCY PETYCJĘ: petycja indywidualna

Janusz Nowak.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r.
– Ordynacja podatkowa.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJĘ:

Autor petycji wnosi o uchylenie lub zmianę art. 60 § 2a Ordynacji podatkowej, który stanowi, że w przypadku zapłaty podatku, opłat oraz niepodatkowych należności budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego za pomocą innego instrumentu płatniczego, to podatnik ponosi koszty opłat i prowizji związanych z taką zapłatą. Jego zdaniem, przywołany wyżej przepis zniechęca do korzystania z obrotu bezgotówkowego, w przypadku ponoszenia opłaty za postój samochodu na drodze publicznej w wyznaczonej strefie parkowania.

W uzasadnieniu wnoszący petycję zauważa, że wysokość prowizji od opłaty parkingowej liczona jest w groszach i stanowi bardzo niewielki dochód dla budżetu, a kłopoty z pobieraniem i księgowaniem tych kwot przeważają nad ewentualnymi korzyściami. Zwraca uwagę na fakt, że w przypadku płatności kartą elektroniczną w sklepach i innych placówkach handlowych to podmiot przyjmujący płatność odprowadza prowizję od transakcji.

Zdaniem autora petycji, obowiązujący od 1 stycznia 2016 r. przepis przynosi więcej kłopotów niż pożytku. Uważa on, że najlepszym rozwiązaniem byłoby jego uchylenie lub zmiana poprzez zastosowanie wyłączenia przedmiotowego w odniesieniu do zapłaty za parkowanie.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 460) w art. 13 ust. 1 określa, że korzystający z dróg publicznych są obowiązani m.in. do ponoszenia opłat za postój pojazdów samochodowych na tych drogach w strefie płatnego parkowania.

Od opłat zwolnione są pojazdy: Policji, Inspekcji Transportu Drogowego, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Służby Więziennej, Służby Celnej, służb ratowniczych, zarządów dróg, wykorzystywane w ratownictwie lub w przypadku klęski żywiołowej, Sił Zbrojnych RP i państw obcych związanych z nią umową oraz autobusy szkolne przewożące dzieci do szkoły (art. 13 ust. 3).

Zgodnie z art. 13b ustawy decyzję o utworzeniu strefy płatnego parkowania podejmuje rada gminy (rady miasta), na wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta), zaopiniowany przez organy zarządzające drogami i ruchem na drogach. Strefa płatnego parkowania tworzona jest w celu zwiększenia rotacji samochodów parkujących na obszarach znacznego deficytu miejsc postojowych.

Oplata za postój pobierana jest zgodnie z przyjętym w regulaminie gminnym przedziale czasowym i w ściśle określone dni robocze. Rada gminy ustalając strefę płatnego parkowania określa wysokość opłaty i sposób jej pobierania, przy założeniu, że opłata za pierwszą godzinę postoju pojazdu – nie może przekroczyć 3 zł. Ustawodawca dopuszcza możliwość wprowadzenia opłat abonamentowych lub zryczałtowanych oraz zerową stawkę opłaty dla niektórych użytkowników drogi. Stawki opłat mogą być zróżnicowane w zależności od miejsca postoju. Przy ustalaniu stawek uwzględnia się progresywne narastanie opłaty przez pierwsze trzy godziny postoju, przy czym progresja nie może przekraczać powiększenia opłaty o 20% za kolejne godziny w stosunku do stawki za poprzednią godzinę postoju. Stawka opłaty za czwartą i kolejne godziny postoju nie może przekraczać stawki za pierwszą godzinę postoju.

Oplatę za parkowanie w płatnej strefie pobiera zarząd drogi, a w jego braku – zarządca drogi. Za nieuiszczenie opłaty pobierana jest opłata dodatkowa, której wysokość oraz sposób zapłaty ustala rada gminy, przy założeniu że nie może ona przekraczać 50 złotych.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885) w art. 5 definiuje środki publiczne, do których w ramach danin publicznych zalicza: podatki, składki, opłaty, wpłaty z zysku przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych spółek Skarbu Państwa oraz banków państwowych, a także inne świadczenia pieniężne na rzecz państwa, jednostek samorządu terytorialnego, państwowych funduszy celowych oraz innych jednostek sektora finansów publicznych – wynikające z obowiązku ustawowego.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r. poz. 613) w art. 2 § 1 stanowi, że przepisy ustawy stosuje się do: podatków, opłat, niepodatkowych należności budżetowych¹ ustalanych lub określanych przez organy podatkowe, opłaty skarbowej oraz opłat określonych ustawą o podatkach i opłatach lokalnych.

¹ Są to należności niebędące podatkami i opłatami stanowiące dochód budżetu państwa lub budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikające ze stosunków publicznoprawnych.

Zgodnie z art. 60 § 2a w przypadku zapłaty podatku za pomocą innego instrumentu płatniczego² to podatnik ponosi koszty opłat i prowizji z nią związanych. Ustawa zobowiązała jednak organ podatkowy do zamieszczenia w miejscu zapłaty informacji o wysokości pobieranych opłat i prowizji.

Rada gminy lub powiatu oraz sejmik województwa mogą w uchwale dopuszczyć zapłatę podatków stanowiących ich dochody za pomocą innego instrumentu płatniczego, w tym instrumentu na którym przechowywany jest pieniądz elektroniczny. W tym przypadku za termin dokonania zapłaty podatku uważa się dzień pobrania wartości pieniężnej z pieniądza elektronicznego (art. 61a § 1).

Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2014 r. poz. 873) określa zasady świadczenia usług płatniczych oraz wydawania i wykupu pieniądza elektronicznego, w tym:

- warunki świadczenia usług płatniczych, w szczególności dotyczące przejrzystości postanowień umownych i wymogów w zakresie informowania o usługach płatniczych;
- prawa i obowiązki stron wynikające z umów o świadczenie usług płatniczych, a także zakres odpowiedzialności dostawców z tytułu wykonywania usług płatniczych;
- warunki wydawania i wykupu pieniądza elektronicznego;
- zasady prowadzenia działalności przez: instytucje płatnicze, biura usług płatniczych, instytucje pieniądza elektronicznego i oddziały zagranicznych instytucji pieniądza elektronicznego, w tym za pośrednictwem agentów, a także zasady sprawowania nadzoru nad tymi podmiotami.

W art. 2 ustawa definiuje m.in. pojęcie karty płatniczej jako karty uprawniającej do wypłaty gotówki lub umożliwiającej złożenie zlecenia płatniczego za pośrednictwem akceptanta lub agenta rozliczeniowego, akceptowanej przez akceptanta w celu otrzymania przez niego należnych mu środków.

W ustawie nie przyjęto definicji usługi płatniczej, natomiast w art. 3 ust. 1 zawarta została zamknięta lista usług i czynności finansowych stanowiących usługi płatnicze. Jedną z usług płatniczych wymienionych w katalogu ustawowym jest wykonywanie transakcji płatniczych przy użyciu karty płatniczej lub podobnego instrumentu płatniczego.

² **Instrument płatniczy** to zindywidualizowane urządzenie lub uzgodniony przez użytkownika i dostawcę zbiór procedur, wykorzystywane przez użytkownika do złożenia zlecenia płatniczego. **Elektroniczny instrument płatniczy** to każdy instrument umożliwiający posiadaczowi dokonywanie operacji przy użyciu elektronicznych nośników informacji, w szczególności karta płatnicza, instrument pieniądza elektronicznego lub inny instrument umożliwiający elektroniczną identyfikację posiadacza.

PRACE LEGISLACYJNE:

Brak.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Ustawa o drogach publicznych wprowadza w art. 13 obowiązkową opłatę za parkowanie samochodów na drogach publicznych w strefie płatnego parkowania. Jak wynika z orzecznictwa sądów, obowiązek uiszczenia opłaty powstaje z mocy prawa, bez konieczności wydawania w tym zakresie stosownej decyzji administracyjnej organu administracji publicznej (por. wyrok WSA w Szczecinie z 14 października 2009 r., sygn. akt II SA/Sz 35/09, LEX nr 565722). Od zawiadomienia o obowiązku uiszczenia dodatkowej opłaty z tytułu niezapłacenia za parkowanie pojazdu w strefie płatnego parkowania nie przysługuje odwołanie. Podobnie w sprawie obowiązku uiszczenia opłaty parkingowej nie prowadzi się postępowania administracyjnego i nie rozstrzyga w drodze decyzji administracyjnej, a zatem nie prowadzi się postępowania wyjaśniającego poprzedzającego rozstrzygnięcie sprawy co do istoty (zob. wyrok NSA z 11 marca 2009 r., sygn. akt I OSK 1513/08, LEX nr 532606).

Ustawa nie dookreśla pojęcia „korzystającego z drogi publicznej”. Z wykładni przepisu wynika, że pod tym pojęciem należy rozumieć osobę fizyczną lub jednostkę organizacyjną, która we własnym imieniu użytkuje drogę publiczną lub na której rzecz ta droga jest użytkowana. W przypadku opłaty za parkowanie pojazdu w strefie płatnego parkowania korzystającym z drogi może być właściciel pojazdu bądź jego użytkownik (najemca, użyczający), a nawet użytkujący pojazd bez posiadania do niego prawa (kradzież).

INFORMACJE DODATKOWE:

Zasady funkcjonowania stref płatnego parkowania określają regulaminy gminne (akty wewnętrzne), które dopuszczają różne formy opłaty za postój. Mogą to być m.in.: bilety parkingowe płacone gotówką lub kartą płatniczą, różnego rodzaju abonamenty oraz wpłaty dokonywane za pomocą systemu płatności mobilnych (telefonów komórkowych czy innych urządzeń mobilnych). Różnie też kształtują się wysokości opłat za parkowanie oraz przedziały czasowe obowiązywania płatności za postój na drogach publicznych. W ustawie o drogach publicznych, regulującej pobieranie opłat za postój pojazdów samochodowych w strefie płatnego parkowania, funkcjonuje termin „w określone dni robocze”, różnie interpretowany przez instytucje, władze samorządowe oraz sądy. Kontrowersje budzi fakt uznawania przez niektóre samorzady soboty jako dnia roboczego czyli dnia pobierania opłat za parkowanie (patrz: petycja w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany w ustawie z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, w zakresie pobierania opłat za postój pojazdów w strefach płatnego parkowania w soboty P9-45/16).

Ustawodawca umożliwił zapłatę podatków samorządowych za pomocą karty płatniczej, w ten sposób mogą być płacone podatki i opłaty stanowiące dochody budżetu: gminy, powiatu lub województwa. Wyłączone od tej zasady są podatki pobierane przez urzędy skarbowe tj. od spadków i darowizn, od czynności cywilnoprawnych i karta podatkowa.

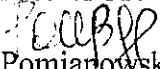
Jak wynika z praktyki niewiele gmin korzysta z możliwości zapłaty podatków i opłat za pomocą karty płatniczej, ta metoda sprawdza się głównie w dużych gminach. Jest to spowodowane tym, że zarówno podatnik jak i organy podatkowe muszą mieć dobre rozeznanie w zasadach funkcjonowania kart płatniczych, wynikających z umów zawieranych z poszczególnymi bankami lub innymi instytucjami finansowymi ustawowo upoważnionymi do udzielania kredytów. Od 24 października 2011 r. ustawa o usługach płatniczych rozszerzyła krąg instytucji, za pośrednictwem których można dokonać zapłaty podatku kartą płatniczą, o instytucje płatnicze czyli podmioty oferujące usługi płatnicze, które prowadzą rachunki płatnicze, dokonują autoryzacji, księgowania, rozliczeń i wypłat transakcji.

Ustawa o usługach płatniczych określa także maksymalną wysokość tzw. opłaty interchange, pobieranej przy transakcjach kartami płatniczymi przez wydawców kart (banki) od akceptantów (punkty usługowo-handlowe) za pośrednictwem agentów rozliczeniowych. Stawka opłaty interchange nie może przekroczyć 0,2% wartości jednostkowej krajowej transakcji płatniczej wykonanej przy użyciu karty debetowej oraz 0,3% tej wartości przy użyciu karty kredytowej, w stosunku do innych kart płatniczych nie może przekroczyć 0,3% wartości jednostkowej krajowej transakcji płatniczej (art. 38a).

OPRACOWAŁA

Marzena Krysiak

DYREKTOR

Anna Pomianowska-Bak